

quidam interimentes interrogationem. Dicunt enim contingere eandem rem cognoscere, & ignorare, sed non secundum idem. Venientem igitur non noscentes, Coriscum autem noscentes, eundem quidem cognoscere & ignorare dicunt, sed non secundum idem. Attamen primum quidem (quemadmodum iam diximus) oportet earum orationum, quae propter idem sunt, eandem esse solutionem: id autem non erit, si quis non in cognoscere, sed in eo quod est esse, aut aliquo modo se habere. id ipsum, quod approbant: sumat (ut si hic est pater, est autem tuus) nam tamen in quibusdam id verum est, & contingit idem cognoscere, & ignorare, tamen hic nihil commune habet quod dictum est. Nihil autem prohibet eandem orationem plures vitiositates habere. Sed non omnis peccati manifestatio solutio est. Nam possibile est ostendere quempiam, quod falsum quidem syllogizauerit, propter quid autem non ostendere. Ut Zenonis orationem, quoniam non est moueri, quare & si quis conetur colligere, ut ad impossibile peccat, & similes syllogizet: non enim est haec solutio. Nam erat solutio manifestatio syllogismi falsi propter quid falsus. Si igitur non syllogizauit, quamuis aut verum aut falsum conetur colligere, illius manifestatio est solutio. Fortasse autem & in quibusdam nihil prohibet accidere. Verum in his, nec hoc videbitur. Nam & Coriscum quoniam Coriscus, & venientem, quoniam veniens, cognoscit. Contingere autem videtur idem cognoscere, & non, ut quoniam album quidem cognoscere, quoniam autem Musicum non cognoscere. Sic enim idem cognoscit, & non cognoscit, sed non secundum idem. Venientem autem & Coriscum, & quoniam veniens, et quoniam Coriscus

ELENCHORVM.

cognoscit. Similiter aut peccat, et qui soluunt, quonia ois numerus et multus & paucus est, ut ij, quos diximus. Na cu non conclusu sit, id omitentes, veru conclusum esse dicunt. Omnia enim esse et multum & paucū dicentes, peccant. Quidam autē & duplici soluunt syllogismos, ut quoniam tuus est pater, aut filius, aut seruus. Attamen manifestum, quonia si eo, quod multipliciter dicitur, appareret redargutio, oportet et nomen, uel orationem proprie esse plurium. Hunc autē esse huius filium, nemo dicet proprie, si dominus est filij. Sed propter accidens cōpositio est, putas ne est hoc tuū? sic. Est autē hoc filius, tuus igitur filius, quia accidit & tuū esse, & filium, sed non tuū filium. Et esse aliquid malorum bonum. Na prudentia est disciplina malorū, verū hoc esse horū, non dicitur multipliciter, sed possessio. Quod si fortasse multipliciter, na & hominē animaliu dicimus esse, sed non possessionē aliquā, & si quid ad mala dicitur, ut aliquorū, propter id malorū est. Sed non hoc malorū, propter id igitur, quod aliquo modo, etiā simpliciter apparet. Et quanquā contingit fortasse bonum esse aliquid malorum dupliciter, non tamen in oratione hac, sed magis si aliquod mancipium fuerit bonum mali. Verum fortasse, neq; sic. Non enim si bonū est, & huius, bonū huius simul. Insuper neq; hominē dicere animalium esse, dicitur multipliciter. Non enim si interdum aliquid significamus auferentes, id dicitur multipliciter nam & dimidium dicētes versus da mihi, iliada significamus, ut iram pande dea.

De solutione sex ultimorum locorum extra dicti-
onis. Caput. V.

As vero, quæ ad ipsum principaliter (hæc autem
 vel qua, vel ubi, vel aliquo modo, vel ad aliquid
 dicuntur, & non simpliciter,) soluendū est cōsiderā
 do conclusionē ad cōtradictionē. Si contingit horū
 aliquid passas esse. Nā contraria, & opposita, & affirmationē,
 & negationē simpliciter quidē impossibile est inesse eidē. Quæ
 autem vtrunq; vel ad aliquid, vel aliquo modo: aut hoc qui
 dem qua illud autē simpliciter, nihil prohibet. Quare si hoc qui
 dē simpliciter, illud autē qua, nondū est redargutio. Hoc autē in
 conclusione considerandū ad contradictionē. Sunt autē huiusmo
 di orationes omnes id habentes, ut putas ne contingit quod non
 est esse? Sed est ne aliquid id quod non est? Similiter autē & quod
 est, non erit. Nam nō erit aliquid eorū, quæ sunt. Nunquid con
 tingit eundē simul bene iurare, & peierare? Nūquid possibile est
 simul eidē suadere & dissuadere? An neq; esse quid, & esse idē?
 Quod enim non est, nō si est quid, est & simpliciter. Et si bene
 iurat, id quidē, & qua necesse est bene iurare. Nā & qui iurat
 se peieraturum esse peierando bene iurat hoc solū. At nō bene iu
 rat. Neq; qui dissuadet, suadet, sed secundū quid suadet. Similis
 autē oratio est & de eo, quod est mentiri eundem, simul & ve
 rū dicere. Verū quia non est facile inspicere, vtrum quis assignet
 simpliciter verū dicere, vel mentiri, difficile apparet. Prohibet
 autē nihil eundē simpliciter quidē mentiri, qua autē verū dicere.
 Aut aliquē secundum quid verum dicere, verum autē non. Si
 militer autem & in ad aliquid, & ubi, & quando. Omnes enī
 huiusmodi orationes propter id accidunt. Putas ne sanitas vel
 diuitie bonum? Attamen insipienti, & non recte utenti nō bo

ELENCHORVM.

num. igitur bonum & non bonum. Est ne sanum esse vel in ciuitate potestatem habere, bonum? Veruntamen est quandoque non bonum. idem igitur eidem bonum, & non bonum.

An nihil prohibet, quod simpliciter est bonum, huic non esse bonum? Aut huic quidem bonum, non tamen nunc, vel non hoc in loco bonum. Putas ne quod non vult sapiens, malum? Amittere autem non vult bonum. Malum igitur bonum. Non enim idem est dicere malum est bonum, & amittere bonum. Similiter autem & furis oratio. Non enim si malum est fur, etiam accipere est malum? Ergo vult malum, sed potius bonum. Nam accipere bonum est. Et aegritudo malum est, sed non amittere aegritudinem malum. Putas ne iustum iniusto, & quod iuste eo, quod iniuste magis eligendum est? sed mori in iusti magis est eligendum. Putas ne iustum est sua habere quenquam? Quae autem aliquis iudicabit secundum opinionem suam (& si sit salsa) sua sunt ex lege. Idem igitur iustum, & iniustum. Et verum oportet iudicare eum, qui iusta dicit, an qui iniusta; At uero & eum, qui iniuriam passus est, iustum est abunde dicere, quae passus est. Ea autem erant iniusta. Non enim si pati aliquid iniuste eligendum, id quod est iniuste, eligibilius, quam quod iuste, sed simpliciter quidem quod iuste. Secundum hoc autem nihil prohibet iniuste quam iuste. Et habere sua quemque iustum, aliena autem non iustum. Iudicium vero hoc iustum esse, nihil prohibet, ut quod sit secundum opinionem iudicantis. Non enim si iustum est hoc modo, vel huic, & simpliciter iustum est. Similiter autem, & quae iniusta sunt, nihil prohibet dicere ea, iustum esse. Non enim si dicere iustum est, necesse est iusta esse. Sicut nec si est utile dicere, utilia. Similiter autem & iniustus, quare non si quae
dicunt

dicuntur sunt iniusta, qui dicit iniusta, conuincitur. Dicit enim
 quæ dicere est iustum. Simpliciter autem ¶ pati iniustum. Iis
 autem, quæ propter definitionem sunt redargutiones (quemad-
 modum dictum est prius) obistendum considerantibus conclusi-
 onem ad contradictionem ¶ ut sit ad idem, ¶ secundum idem,
 ¶ ad idem, ¶ similiter, ¶ in eodem tempore. Sed si
 in principio interroget, non conficiendum (quoniam im-
 possibile est idem esse duplum ¶ non duplum) sed dicen-
 dum non sic, ut forte sit redarguere consistentem. Sunt
 autem omnes hæ orationes propter hoc: putas ne qui nouit ¶ unum
 quodque, quoniam ¶ unum quodque cognouit rem, et qui ignorat
 similiter? Cognoscens autem quis (Coriscum, quoniam Coriscus?
 ignorabit ¶ utique, quoniam Musicus, quare idem scit, ¶ igno-
 rat. Præterea etiam putas ne quadricubitum tricubito maius; Fi-
 eri enim potest ex tricubito quadricubitum secundum longitudi-
 nem. Maius autem minore maius, idem igitur eodem secundum
 idem maius, ¶ minus. Illas autem, quæ sunt, propter ea quia su-
 munt, atque petunt, quod in principio est si interrogato quidem sit
 manifestum, non dandum, neque si probabile sit dicentem ¶ verum
 dicere. Si autem lateat, ignorantiam ob ¶ vitiositatem talium
 orationum, ad interrogantem retorquendum, tãquam non redar-
 guentem. Nam redargutio sine eo est, quod est in principio. De-
 inde, quoniam datum est, non ¶ ut eo ¶ uteretur, sed ¶ ut ad illud
 syllogizaret contrarium, ¶ ut in semotis redargutionibus. Et
 propter consequens accidentes in ipsa oratione monstrandum est.
 Quoniam duplex est sequentium consequentia, aut enim ¶ ut
 particulare sequitur ¶ uniuersale, ¶ ut ¶ hominem animal.

ELENCHORVM.

(postulant enim si hoc cum illo, & illud esse cum hoc) aut secundū
 oppositiones. Nam si huic est illud consequens, & opposito opposi-
 tum. Propter quod & Mellissi oratio est. Nā si quod genitū est,
 habet principium, quod non genitum est, postulat non habere prī-
 cipium. Quare si non genitum est cælum, & infinitum. Id autem
 non est. econuerso enim consequentia est. Et quacunq; syllogizant
 ex eo quia aliquid additur, considerando (si eo sublato) accidit
 nihil minus impossibile. Deinde manifestum, & dicendum, quo-
 niam dedit, non quod videretur, sed ut esset ad orationē. Quo
 vero vsus est, nihil ad orationem. Ad eas autem, quæ plures in-
 terrogationes vnā faciunt, statim in principio determinādū
 est. Nam interrogatio vna est, ad quā vna responsio est. Qua-
 re neque plura de vno, neq; vnum de pluribus, sed vnum de vno
 affirmādū vel negādū. Sicut aut in æquiocis quādoq; quidē ā bo-
 bus, quādoq; neutri inest, (quare cū nō simplex est interrogatio, simpli-
 citer respōdētibus nihil accidit pati) similiter & in his. Quādo igi-
 tur plura vni, vel vnum pluribus inest, vel non inest, simplici-
 ter danti & hoc pacto delinquenti nihil contrariū accidit. Quā-
 do autem hoc quidem fuerit, illud autem non, aut plura de pluri-
 bus. Et est, ut vtraq; insit ambobus, est autem, ut non insint
 rursus, sit ut sit cauēdū. Vt in his orationibus, si hoc quidē est bonū
 illud autem malum, quoniam verum est dicere hæc bonū & ma-
 lum esse, & rursus neq; bonum, neq; malū. Non enim inest utrū-
 que vtrique, alioquin idem bonum, & malum, & neque bonum,
 neque malum. Et si vnunquodque ipsum sibi idem est, & alijs
 diuersum. Quoniam non alijs eadem, sed sibi, & diuersa alijs,
 ipsa sibi met diuersa, & eadem erunt. Insuper si bonum quidem
 malū

malum fit, malū autē bonū, duo fient utiq̃. Et duorū & inaequaliū utrunq̃ ipsum sibi esse equale. Quare equalia, & inaequalia ipsa sibi. Incidunt autē hae orationes, & in alias solutiones. Nā & ambo, & omnia plura significant. Nō igitur idē prater nomē accidit affirmare, & negare, id autē non erat redargutio. Sed manifestū, quoniā si non una interrogatio plures fiant: sed unū affirmet aut neget, id non erit impossibile.

Dilutiones negationis & soloecismi. Cap. VI.

N illis autē, quae deducunt ad dicendum idē frequēter, manifestū, quoniā non dandū predicamēta eorū, quae ad aliquid dicuntur, ipsa per se separatim dicta aliquid significare, ut duplū sine ipso dimidio, quoniā inapparet. Nā & decē in deficientibus uno a decem, & facere in non facere, et omnino in negatione affirmatio. Nō tamen si quis dixerit hoc non esse albū, dicet idē album esse. Duplū autē neq̃ significat nihil fortasse, quēadmodū neq̃ quod in dimidio. Quod si forte significat, non tamen idē diuisim, & coniun-ctim. Neq̃ sciētia in specie, ut si est Medicina sciētia ipsū quod cōmune. Illud autē erat sciētia scibilis. In ijs autē (quae per se ostēduntur) predicatis, id dicendū quod nō idē sit seorsum, & in oratione, quod ostenditur. Nā cauū cōmuniter quidē idē significat in symo et incuruo. Additū autē nihil prohibet: sed illud quidē naso: hoc autē cruri significare. Etenim nihil differt dicere nasus symus, et nasus cauus. Insuper non danda est dictio secundū rectū. Falsum enim est. nā nō est symū nasus cauus, sed nasi hoc ut passio. Quare nihil est absonū, si nasus symus nasus est habēs cauitatē nasi. De soloecismis autē propter quid apparent accide-

re, diximus prius: quomodo autem soluendum, in ipsis orationibus erit manifestum. Nam omnes homines hoc volunt construere: Putas ne quod dicis vere esse, erit hoc vere? Dicis autem lapidē vere esse. Est igitur lapidē hoc vere. An dicere lapidē non est dicere quod, sed quē, non hoc, sed hunc. Si igitur dicat aliquis, putas ne quē vere dicis, est istud? non videtur congrue loqui, quē admodum si dicat putas ne quā dicis esse, est iste. Lignū autē dicere sic, vel quēcunq, neq, masculinū, neq, foemininū significat, nihil refert. Quare etiam non fit soloecismus, si quod dicis esse, est istud, lignū autē dicis esse. Est igitur lignū, istud. Lapis autē iste masculinā habent declinationē. Quod si quis dicat: putas ne iste, illa est? Deinde rursum, quid autem, nonne iste est Coriscus? ita dicat: est igitur Coriscus illa, non syllogizauit soloecismū, et sic Coriscus non significauerit idem quod illa, et re: pōdens non dederit. Oportebat enim hoc praeinterrogare. si itaq, neque est, neq, dat, neq, in eo, quod est esse aliquid, neq, ad eum, qui interrogatus est, syllogizauit. Similiter igitur oportet et illic lapidē significare iste. Si autem neq, est, neque datur, non dicenda conclusio. Apparet autem eo quod dissimilis casus nominis similis appareat. Putas ne verū est dicere, quoniā ista est id, quod esse ais eam: esse autem ais a lapidem. Est igitur ista a lapidem. An non necesse est, quia ista non a lapidem, sed a lapis significat. A lapidem autem istam. Neq, si quē dicis esse iustū, est iste. Dicis autē istū esse Cleonē. Est igitur iste Cleonem. Non enim est iste Cleonem. Dicitur enim quoniam quem dico istū esse, est iste, non istum. Neq, enim congrue dicitur, hoc pacto interrogatio dicta: putas ne istud scis. Istud autem est lapis, igitur lapis scis. At non idem significat istud in eo quod est: putas ne istud scis, et in hoc, istud

istud autem lapis. Sed in primo quidem istum, in posteriore autem iste. Putasne illud, cuius scientiam habes, scis. Scientiam autem habes lapidis. Lapidis igitur scis. An huius quidem lapidis dicis, hunc autem lapidem, datum est autem cuius scientiam habes, illud scis, non illius, sed illud. Quare non lapidis, sed lapidem. Quod igitur huiusmodi orationes non syllogizent soloecismum, sed apparent, & propter quid apparent, & quomodo est obfistendum illis ex ijs, quae ista sunt, manifestum est.

De oratione facili, difficili & acuta. Cap. VII.

Portet autem intelligere, quoniam omnium orationum aliae quidem sunt faciles conspici, aliae autem difficili-
ores per quid, & in quo decipiant audientem: frequenter eadem illis existentes. Nam eandem orationem oporteret vocare, quae propter idem dicitur: eadem autem oratio alijs quidem propter dictionem, alijs autem propter accidens alijs vero propter aliud videbitur esse, quia unumquodque quod transfertur non similiter est manifestum. Quae admodum igitur in iis, quae sunt propter equiuocationem (qui modus inter paralogismos videtur esse ineptissimus) haec quidem & quibuslibet sunt manifesta, & orationes pene ridiculosae sunt omnes, quae sunt propter nomen: ut vir ferebatur per scalam diphron. Et quo venit, apud Ceream. Et Boreas purus ne? non arte. Perdit enim pauperem, & ementem. Et utra boum ante parietem neutra, sed retro ab ea. Putasne est Euarchus? non certe sed Appollonides. et aliarum fere quam plurimarum. Haec autem & pitissimos videtur latere. Signum autem huius, quoniam contendunt saepe de no-

minibus, ut utrum idem significant de omnibus ens & unum,
 an aliud? Alijs enim videtur idem significare ens & unum.
 Alij autem Zenonis orationem & Parmenidis solvunt, quod mul-
 tipliciter putent unum dici & ens. Similiter autem & propter
 accidens & aliorum unumquodque, alie quidem orationes erunt
 faciles videri, alie autem difficiliore sumere & in quo genere,
 & utrum redargutio an non redargutio? non facile. si militer in
 omnibus est. Est autem acuta oratio, que dubitare facit maxime.
 Mordet enim hac maxime. Dubitatio autem est duplex, hac
 quidem in syllogizantibus, quam eligat quis interrogationum. Illa
 autem in contentiose sustinentibus, quomodo dicat propositum. Qua
 propter in ijs, que syllogizant, acutiores orationes querere magis
 faciunt. Est autem ea, que syllogizat quidem, oratio acutissima
 si ex quam maxime appareantibus quam maxime probabile quis in-
 terimit. Nam cum una oratio sit (transposita contradictione) om-
 nes similiter habebit syllogismos. Semper enim ex probabilibus
 similiter probabile interimet, aut construere. Quapropter dubita-
 re necessarium est. Maxime igitur talis acuta, que ex equo conclusionem
 facit interrogationibus. Secunda autem, que ex omnibus similibus.
 Hac enim similiter faciet dubitare, que nam interrogationum in-
 terimenda est, id autem difficile est: nam interimendum quidem,
 quid autem interimendum, dubium. Contentiosarum autem acu-
 tissima quidem, que primum statim dubia est utrum syllogizat
 aut non; & utrum propter falsum, an propter divisionem solu-
 tio? Secunda autem aliarum, que manifesta quidem, quoniam p-
 propter divisionem, vel interemptionem est. Non tamen exploratum
 per cuius interrogationum interemptionem vel divisionem solue-
 da

da est. Sed utrum propter conclusionem, an propter aliquam interrogationum id est. Quandoque igitur non syllogizans oratio facilis est, si sint valde inopinabilia, vel falsa, quae sumuntur. Quandoque autem non digna despicit. Nam quando deest aliqua talium interrogationum, de qua oratio, et propter quam est: et qui non sumit illam, et syllogizat, inepta est ratiocinatio. Quando autem eorum, quae extrinsecus, non despicienda. Sed oratio quidem iusta, interrogans autem non probe interrogavit. Et est sane soluendum quandoque quidem ad orationem, quandoque autem ad interrogantem et interrogationem, quandoque vero ad neutrum horum. Similiter et interrogandum, et syllogizandum est, et ad positionem, et ad respondentem, et ad tempus, quando fuerit pluris temporis egens solutio, quae sit praesens tempus (quo disputatur) ad solutionem.

Epilogus octo precedentium et duorum praesentium librorum. Cap. VIII.

HX quot igitur, et ex quibus paralogismi fiunt ijs, qui disputant, et quomodo ostendemus falsum, et inopinabilia dicere faciemus. Insuper autem ex quibus accidit syllogismus, et quomodo interrogandum, et quis ordo interrogationum. Praeterea etiam ad quid sunt utiles huiusmodi orationes omnes et de responsione simpliciter omni, et quomodo soluendum est orationes et syllogismos, dicta sint de omnibus a nobis haec. Reliquum autem est de eo, quod a principio erat propositum ad memoriam reuocantes, non nihil de ea re sub breuitate dicere, et sine imponere dictis. Praemissimus igitur inuenire facultatem quandam syllogizandi de proposito ex ijs, quae sunt quam probabilissima, id enim opus est. Dialectica secundum se, et tentatiua. Quia autem praemittitur

ELENCHORVM.

struitur quis ab ea, propter sophisticam vicinitatem, ut non solum experimentum sumere possit Dialectico more, sed etiam quasi scientifico, propter id non solum dictum negotij officium posuimus orationem posse sumere: sed etiam, ut orationem sustinentes, tueamur positionem per quam probabilissima simili modo. Causam autem diximus huius, quoniam propter id Socrates interrogabat, non autem respondere. Confitebatur enim se non scire. Manifestum est autem in prioribus ex quot et ex qualibus, et ad quot id erit, et unde horum idonei erimus. Adhuc autem quomodo interroganda vel ordinanda questio omnis, et de responsionibus, et solutionibus, quae sunt ad syllogismos. Patefactum est autem et de alijs quaecumque huius disciplinae sunt orationes. Praeter haec autem et de paralogismis pertractauimus, quemadmodum diximus iam prius. Quod igitur narrata sunt sine sufficienter ea, quae proposuimus, manifestum.

Peroratio. Caput. IX.

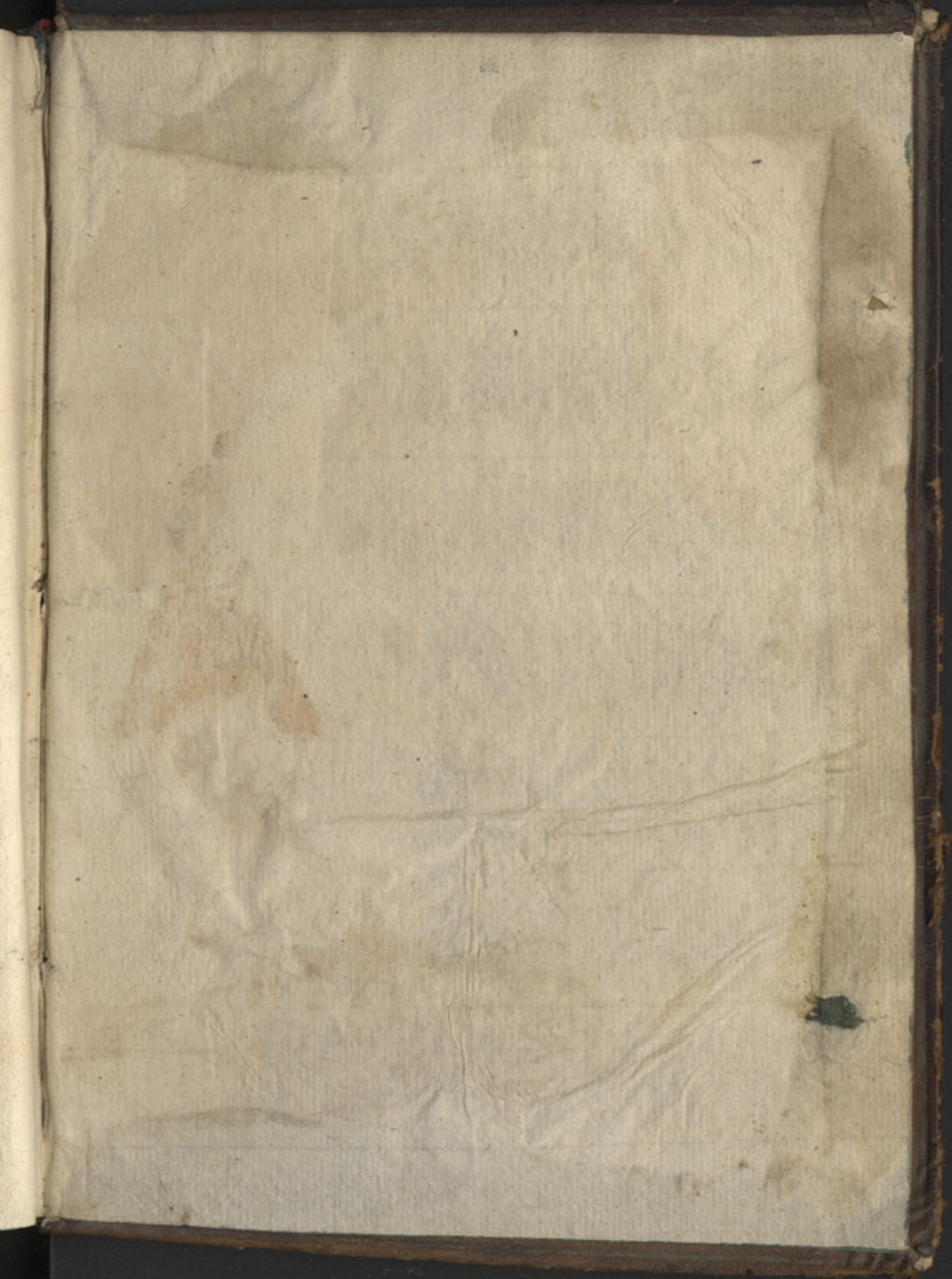
Per a precium autem est nos non latere quidnam accidit circa hoc negotium. Nam eorum omnium quae inueniuntur quae quidem ab alijs sumpta sunt prius, elaborata paulatim incrementum sumunt ab illis, qui postmodum accipiunt. Quae autem ab initio conperiuntur, paruum in primis sumere solent incrementum: multo tamen utilius eo incremento, quod postea ab alijs fit. Maximus enim fortasse principium omnium ut dicitur. Quare et difficilimum. Quanto enim virtute validissimum tanto mole minimam, difficilimum est videri: eo autem conperto, facile est addicere, coaptareque reliquum. Quod circa rhetoricas orationes accidit. Pene autem et circa alias artes omnes. Nam qui principia inuenere, omnino ad exiguum quid perduxerunt, qui autem nunc cel. br io

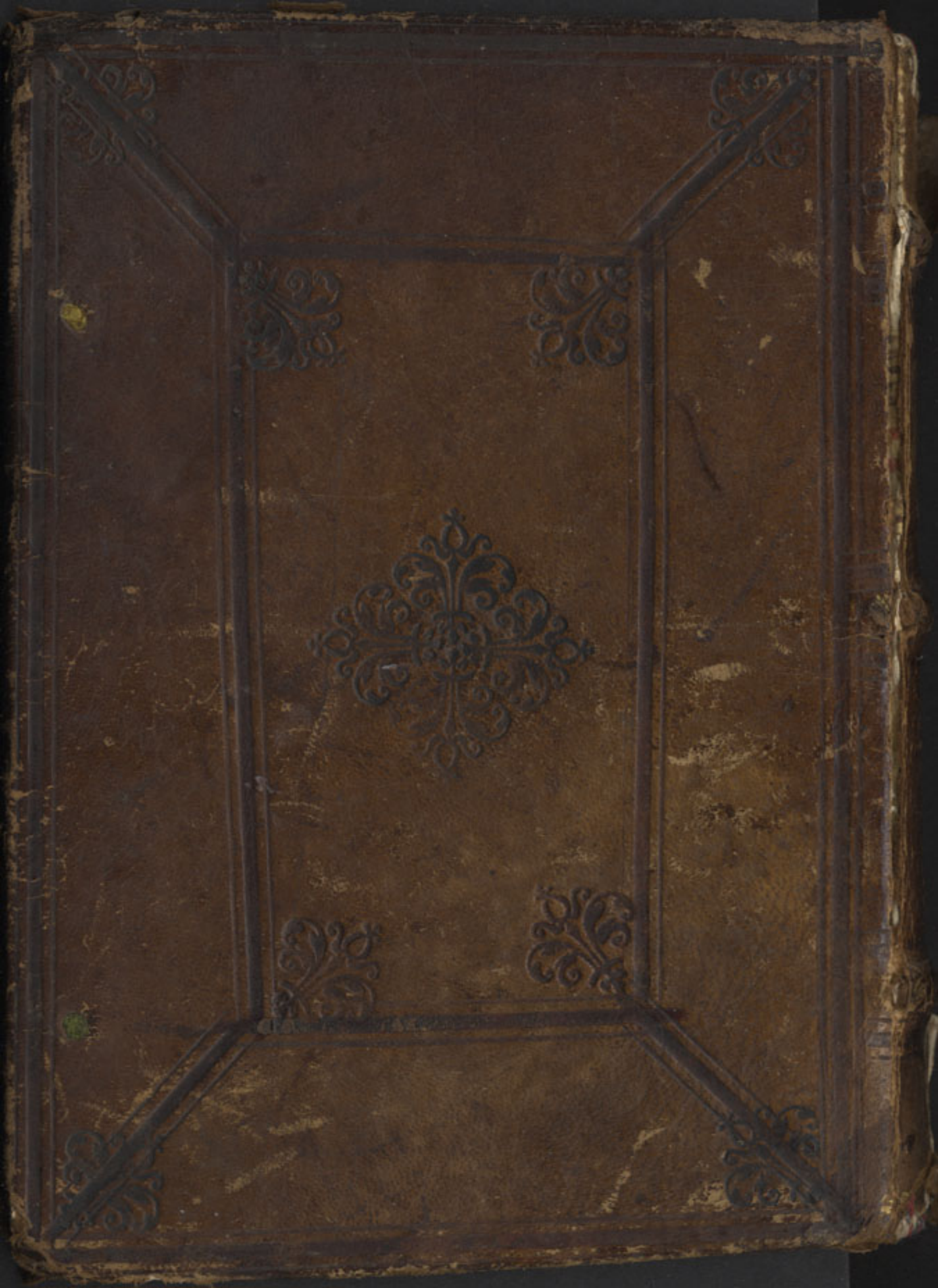
res habentur, vendicantes a multis, velut ex successione particulatum colligentes, sic auxerunt. Tixias quidem post priores. Thrasimachus vero post Tixias, Theodorus posthuc, et multi multas coadunauere partes. Quia propter nihil mirum, si in amplum quidem creuerit ars. Huius autem negocij, non hoc quidem erat exploratum, illud autem non erat: Verum nihil ipsius, prorsus erat. nam eorum, qui circa litigiosas orationes erant, mercenarij erant, syllogis sensu quidem doctrine Gorgie negotio. Orationes enim hi quidem Rhetoricas, illi autem interrogatiuas dicebant docere, in quas sepius incidere solebant alternatim utrorumque adinuicem orationes. Quia propter uelox quidem, utpote que sine arte, erat doctrina discipulis ab illis. Non enim artem, sed que ab arte sunt dantes, arbitrati sunt loqui erudite. Per inde ac si quis disciplinam dicat se tradere, ut non doleant pedes. Deinde sutoriā quidem non doceat, neque unde possunt comparari talia, det autem quam plurima genera omnimodorum calceorum, hic profecto profuit ad usum, artem uero non tradidit. Et de Rhetoricis quidem erant multa et antiqua dicta, de syllogismis autem omnino nihil habuimus prius aliud quicquam, quod diceremus, quam mora perquirentes, multo tempore insudaremus. Si itaque uidetur ex considerationibus nostris (ut ex iis, que sunt ex principio) hæc habere disciplina sufficienter supra alia negocia, que ex traditione inducta sunt, reliquum erit omnium uestrum, ueleorum, qui audierint hoc opus, omissa quidem artis uenia dignari, inuenta autem multa prosequi gratia.

F I N I S.

12345678910
The text on this page is extremely faint and illegible. It appears to be a list or a series of entries, possibly containing names and dates. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines. A prominent diagonal crease or fold is visible across the lower half of the page, starting from the left edge and extending towards the right.

LOGICA

ARISTO

Sala R

Gab.

Est.

Tab. 13

Nº 14